

138 / 12
1911

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

საქართველო შურნალი.

ნოემბერი.
№ 21

1911

ვალისადი მუხვიძა
მთავარი რედაქტორი.

შ ი ნ ა ა რ ს ი:

I—ნიკოლოზ ზებედეძის ცხვედაძის სურათი	1
II—ნიკოლოზ ზებედეძის ცხვედაძე,—ნ. ნ.—ისა	3
III—შემოდგომა,—შ. შლესინგისა	5
IV—ჩახმახოს წინდა,—ი. კვლიშვილისა	8
V—ძალღი, კატა და მელია—(დასასრული), 'ხელნაწი კი- ორგისა	14
VI—ჭკვიანი ძალღი,—(თარგმანი) დ. ნაცვლიშვილისა	19
VII—ორთქლი,—კ. ლორთქიფანიძისა	21
VIII—ბაღღი და შურაბა,—(იგაგი) ად. შირიანიშვილისა	22
IX—მუსიკის დამკვრელი ბატი	23
X—გასართობი—რეზუსი და აღსნა	24

საქართველოს
საბჭოთაო
საბჭოთაო

საქართველოს საბჭოთაო

წელიწადი გაზეთი.

ნოემბერი, 1911 წ.

საქართველოს საბჭოთაო საბჭოთაო

საქართველოს საბჭოთაო საბჭოთაო

† ნიკოლოზ ზეზედეს-ძე ცხვედაძე.

წიგნებისა და
საბჭოთაო
საბჭოთაო
საბჭოთაო

3724

† ნიკოლოზ ზუბინს-მე ცხველაძე.

ოსიერდ თაობას მოაკლდა მოსიუჯარულე, მოამბაკე და კეთილი მეგობარი—ნიკოლოზ ცხველაძე. მთელი თავისი სიცოცხლე იმას შეაღია და იმას ფიქრობდა, რომ ბავშვები კეთილ-კობიერ და სასარგებლო აღამიანებად აღზრდილიყვნენ; ამიტომაც აირჩია მასწავლებლობა და დიდის ხნის განმავლობაში სულითა და გულით, სიუჯარულით ეწეოდა მასწავლებლის მძიმე, მაგრამ ნაყოფიერ მოვალეობას. იმის მოწაყეებს ეკუთვნის ძლიან უუჯარდით ნიკოლოზის და ეუკლანი დიდი სიუჯარულით და მადლობით იგონებენ გულ-კეთილ ნიკოლოზის ნაუჯარულ სავანს—ისტორიას. ნიკოლოზის ერთგვარად უუჯარდა მდიდარი და ღარიბი ბავშვები, მაგრამ ღარიბი ბავშვები უფრო ებრალებოდა, რადგანაც ღარიბები სელ-მოკლეობისა კამო რჩებიან სოღმე უსწავლეხნი, უსწავლელობაჟი სიბნელება, და, აი, ამიტომაც ნიკოლოზის მუდამ სრუნავდა ღარიბ ბავშვებისათვისა; იმის შემწეობით ბევრს მოუღია სწავლა-განათლება და სასარგებლო აღამიანები გამოსულან.

ამ ბოლო დროს იმის თაოსნობით აძენდა ის დიდებული სასლი თბილისში, სადაც ახლა ქართული კამნახია მოთავ-

სებური ვაჟთა და ქალთათვის და აკრძალუ საბავშვო
 დიდმა ჯაჟამ დაღალა და დასწეულა ნიკოლოზსი, მკერამ მან
 ინც თავის საქმეს არ დაღატობდა და ხანამ უფსუ დგომის
 ძალ-ღონე შესწევდა და ლოკინად სავარდებოდა, მანც დადი-
 ოდა «ქართულ კიმნაზიაში» და თვალ-ეურს ადგენებდა სახლის
 ამენებასა და ბაღისა და კოსს შემუშავება-გამშენებას. სიკუ-
 დილამდის იმისი უიქრი ის იყო, რომ ქართულ ბავშვის-
 თვის ისეთი ბინა, ისეთი სასწავლებელი მოეწეო, რომ იქ
 შესულ ბავშვს ისე შექეჟარებოდა და შესტებობოდა სწავლა,
 როგორც დედის ხანა, როგორც მამის სიუჟარულიანი აღერსი
 და ღარიკება და იქიდან ცხოვრებაში გამოხული უკვე ცოდნით
 აღსწერილი ჭაბუკი სულით მღალღი, კეთილი, მტკიცე, რო-
 გორც თავის ქვეყნის, ისე მთელ კაცობრიობის სასარგებლო
 წევრი ეოყილიყო.

აი, ეს გულითაბდი სურვილი მეკობარ მოხუცისა უნდა
 ახსოვდეთ ამ დიდებულ სახლში სასწავლად შესულ ბავშვებს!
 აი, ეს ანდერძი უნდა აუსრულონ მას იქ მოსწავლეებმა!!.

6. 6—ბე.

უამოღომა.

უემ უერი შეიცვალდა,
 გაუვითლდა მთა და უელი;
 მინდვრად აღარსად მოსჩანს
 ნათესების თაჟელი.

ქარი ჭქრის, დასუსუნებს
 კაბაქს ბურ-საური,
 მაგრამ უერს როდი უგდებს
 ვაძლი აბილაური.

დასუნსლოულ-დასნექელი,
 ტოტებ კადმოწყული,
 მსხმოიარე თვეს გაიკრძეს
 წითლად ვით ბროწყული.

თვითონ გაიერეინა,
 რაც-გი ჭქონდა ჭიანხი;
 ღოუა დაბნაწყულ ვაძლებს
 აღარ ელით ჭიანხი.

მათ ქვემოდან შესცინის
თითა და ბუდეშური,
გვარდზე რომ გადაურიათ
ყოთლების ჩიქილ-ურთი.

ვაზი, ტბილ ურმის დედა,
სიძიმით დაძლეული,
მტყუნებით მიწას ჯგოცნის,
სისარულად ქვეული...

ქვევრები ირუცებდა,
შხადდება საწნახელი;
ძალე მიეშუქლებდა
ვენახს მშრომელთა სელი.

შეიქნება ხოსქოლი:
კრუყა, ურმის ჭრიადლი,
საწნახლიდან თადარძი
ტბილის წკრიადლ-ჩქრიადლი...

ზაწიებო, ტოროლა
სძირად რომ აღარ ვაღობს,
სოკი შემოდგომის დღეს
რომ აფრობს, ჭინჭელიანობს,

თქვენ ეს ნუ შევამინებთ,
სუსტად მისი ზარი;
სიძმარივით გაივლის,
დაგვიდგება სამძარი.

დაიწეებს ბუკაცობას
 თოვლიანი ქარ-ბუქი,
 ეხევა რუგის გაფიცრავს,
 დაუგრესლავს მიფარის შუქი.

მაგრამ არც სამთორსა აქვს
 ხუხმი დიდი მხნძილი;
 დღე მოკლე სტუქძობია,
 ისე როგორც ღახძილი.

არც ეხვას შევწუთი,
 ბრ გაიტყნით გული,
 ისევე მძლე გეწვევით
 კობწია განაფხული.

მანამდის-კი ბებიის
 სღახრებს დაუგდეთ ვერი
 და კარგად დაისროძეთ,
 რაც იყოს საძმური.

შ. მღვიმელი.

ჩახეხოს ვინღა.

რ

ბრამ წერდის არ იწერებით, ხედა ბეჭეტი-
ბოლი... ძეოხი ახლა სკოლაში მისცუნცუ-
ლებით...

სუსუნებდა ბებია ნახევრად ტირილის,
ნახევრად სიძღურ. სიძეს და ძალი-ძალ გა-
დაჭხედავდა ხოლმე აქვე ბავახსე მდგომ თავის
ძეუღლეს, რომელიც უკრს უკადება მის სუ-
სუნს და თან ჩიბუნს აბოლებდა.

— იუსუნე, ჰო, ახლა იუსუნე, ვიდრე აქ იუხენ-კი...
აღარ დაბოჯა სიტყვა ჰაჰამ და უკმაყოფილოდ მიბრუნდა გუ-
რღსე.

— ვიდრე აქ იუხენო! მერე რომ აქ იუხენ?— შეახერხა წინ-
დის ქსოვა ბებია და ისეთის კილოთი შეკვითხა, თითქმის ჰა-
ჰას სეკამბოთოდ იწუკვდა.

— ისა რომ სულ კუსლუნებოდი, მახუხებდას არ აძლეუ-
დი... სჯავრობოდი!..

— აი, ქა, ახლა ვის აბრძლებს! თუკითან უარესს დღეს
აუხენებდა და ახლა ვის აბრძლებს?! არა, მამ, როგორ არ
გავჯავრებულეიყავ, რომ ძილად აქოთებდნენ აქურობას, ადა-

რბურნი თავის ადვილას არ იყო: კიდობანში—სილი, თაროზე კოვსი; ძმითი ძმით წინდა ჯურსად დამკვდა, არეკდნენ და ასლართავდნენ მავს, დაბძრობდნენ წსირებს; ესოში სომ დი-ლიდან სდამძმდის ერთი ოროსტრიადლი იდგა. არა, მე რომ მბზრდლებ, მენ, მენ-კი არ სჯავრობდი?

— მე რომ სჯავრობდი, სბჟოთაც მქონდა! ბდღში ხენი-ლი ჩამოიფელიფეს, ტოტები დამტკერიეს, ბოსტანი ფეხით კამითელეს, ევაილები სომ რღა კითხრა!

— დიად, დიად, ჯერ ერთი კვკვ მენი ტუეილები, რომ ხეძი ზეჰელა მენს ხენილს ვერ მენსვდებოდა და ვერც ტოტებს დაბტკერედა! — დიჭირბ ტუეილში ბებიაძ ჰბბა.

— ხემს ჩხმძსხოს კი სულ მენი წინდების დარდი ჰქონ-და, აი! — მიუგო ჰბბამც ნიძნის მოკებით და უმპეოაფილოდ დიწყო ედლიონში თამბაქოს სწორება.

ორივენი გაზუძდნენ. ეფობდა მოლად ესოც და სხსლის ირეკელივ გამენებული ბადიც; მსოლოდ შემოდგომის წურილი წვიმა ხელ-ხელა სვრიდა სევიდამ და გაუეითლებულ ფოთოლის ხან აქ და ხან იქ ჩამოქროლებული ნიავი ჩამოაგდებდა სოლ-მე ძირს. აღარ ისმოდა ბავშვების მსიარული სმა, ძმთი ცელ-ქობა, ძმთი ჟივილ-ხივილი ჰელა, რომელსაც ბებიაძ მეტ სხ-სელს ჰეჰელას ეძახდა და უხტანგი, რომელსაც ჰბბაჩ ჩხმძსხო დაბრეჰა, ეს ერთი თუვა, რაც კამოეთსოვნენ სოფელს, კამოე-თსოვნენ ბდღ-ბოსტანს, ბებიაძ-ჰბბას და მშობლებთან ერთად კასწიეს ქალბქისკენ სკოლაში. დარხნენ ბებიაძ და ჰბბა ძარტო, დანადვლიანდნენ, ძმთი თუადი და გული ქალბქისკენ იყო, სდდც ძმთი სეუარელი ჰეჰელა და ჩხმძსხო სწავლობდნენ.

— ეოველ-დღე ველი თქვენს წერილს, გენდვადლეეთ... სხსამთრო წინდებს კი-ქსოვ, ხეძო ჩხმძსხოო... კასმა სელ-ასლად ჩხმძემი ბებიაძ სეუსენი.

— ზეჟელას კაი, კაი ვამღებო უნდა ბურხიო, — წინამძღო-
ტა ზანამაც, თითქოს ბებინს სანასუსიოდ, და გადაქცედა ბაღში
ვამღის სეებს, რომ ასლავუ კადავწევიტა, რომელ ხის ვამ-
ღებს გავსებნიდა ზეჟელას.

— არა, წელან არ იყო — ზეჟელასე სჯავრობდი?! — გა-
მოეხმებო ბებინ, რომელსაც კინამოვხა ზეჟელას სსხელის გა-
ვანებდა.

— აი, ღმერთო ხეძო და წმინდაო ზეტრიკე! არა, როდი-
სა ვსჯავრობდი, ჰა, აბა, ზეჟელასე როდისა ვსჯავრობდი?! იმი-
სი სსხელიც-კი არ იხსენებდა; მე ვსოქვი, ხეხილს ტო-
ტები დაამტვრიეს, მეთქი. უხნაცვალე ხემს ცქრიალა გოგუნა-
ნას! მენ-კი, მენ... სულ ხეძი ჩსმძხო გვეკურა ენასე! კიდობა-
ნი ვინ აქითა — ჩსმძხომ, ეხო ვინ არია — ჩსმძხომ! ასლა-
კი წინდებს უქსოვს! — მოუგო ზანამ თვის მსრუც.

— სეუ, ადამიანო, რეებს ამბობ, სხვა არა იყოს რა,
ღმერთო გიწევენს, მე და ჩსმძხო მეჯავრებ?! უი, მის-კი ენა-
ცვალოს თვისი ბებინ და თვის მეძოველას, ზირ-წავარდნილი
ზანამ! ისეთი წინდები დაუქსოვო, ისეთი, რომ ვინა გახლე-
ბული ბუხარი ევანოს! ამ სიტყვებსე ბებინამ წინდას ისე გა-
უქარ-გამოეყარა ჩხარები, თითქოს მართლა ბუხარში შემსს
აწეობსო და მოეხმირა თითებს ტოკებ.

— მანც გეჯავრებ! — მოკლედ მოუგო ზანამ.

— მამ მენ კიდევ ხეძი ზეჟელა გმაც!

— სტევი!

— მე-კი არა, მენ სტევი!

— თუი დამხებე, ადამიანო!

— ვინ გამწადებ, ქა, ემანდე მენთვის არა ჰსინარ და
ბოღლებ ევლიანს! — მოუგო ბებინამც და გვერდი მიიბრუნა გა-
ჯავრებულს, ზანამც მხარი იცვალა და ბებინს სურვი მე-
აქცა.

აიგანსუ კვლავ სიხუმე ჩიძივარდა. ჩხნდის-ჩხნ გაბუჯუღდისუბობას და ზაზა კადაჭხუღდუღნენ სოღმე ერთმანეთის და ვლოდე-ბოღნენ, რომელი იმათგანი გამოეხმურებოდა ზირველი.

უნდა მოვასსენოთ, რომ ეს ზირველი კინკლაობა არ იყო ბუბიასა და ზაზას შორის. რაც ხანი ზეჰელა და ჩხმძხო სკოლაში წაჰიდნენ და ესენი აქ მარტანი დარხნენ, ამისთანა ღაზარაკი სძირად მოსდიოდით სოღმე. რასაჰკერველია, არც ზეჰელა და არც ჩხმძხო არ ეჯავრებოდა არც ერთს მათგანს, მაგრამ მანც ერთმანეთსუ რაღაც ეჭვი ჰქონდათ, რომ ბუბიას ჩხმძხო ზეჰელასუ ნაკლებ უეკარდა და ზაზას — ზეჰელა ჩხმძხოსუ. მეორეც ესა, მარტოღ-მარტო დარხენიღის ორს მოხუცებულს სხვა საღაზარაკაც არა ჰქონდათ. მათი სადაღერსოც და საჩხუბოც ისინი იყვნენ. მათი ფიქრი და გონება ზეჰელასა და ჩხმძხოს დასტორიადებდა. სიხუმე და უმძრასობა მანც და მანც არც ახლა ვაგონმელდებოდა დიდხანს, მაგრამ მათ სხუამ დახსწრო და ორიჟეს მხიარულად გამოეკლანარაკათ ესოში მდგარ დიდ ვამლის სიღამ.

— შენს ზირს მქარი კაჭკაჭოთი...

— კაჭ-კაჭ-კაჭ! — დადხსტურა ბუბიას სუხენი კაჭკაჭმა და შემოტრიალდა კიდევ რამდენჯერმე მსხლას ტოტსე.

— შენს ზირს მქარი... ჩხმძხოს წინდა წაუღეჟე, უთხარ ზემს ბეკეებს, ბუბიას თქენი ენაღვლეება-თქოთო... კაბაბ ბუბიამ ისევ მხიარული სუხენი.

— ჩხმძხოს წინდა წაუღეჟე, ბუბიას ენაღვლეება-თქოთო... უღადრ მოითმინა სიხუმე ზაზამ და კაჯაჯარა ბუბიას სუხენი. — არა, თითქოს მარტო ბუბიას ენაღვლეება! ბუბიას ენაღვლეება-თქოთო... — კიდევ დაიხუხუნა დაცინვით ზაზამ.

— უინ ამბობს, ადამიანო, რომ შენც არ ეენაღვლეება, — მოუკო მარბილეებუღის კიღოთი ბუბიამ და ცოტათი მობრუნდა მისკენ.

საქართველოს
აкадеმიის
გამომცემი

— ჰო, და, ხომ შენც იცო და მეც ვიცი, რომ ორივემ ხელფლება, მოდი და სულა დაუბნეოთნებოთ თვალებს ხვესსკან, ცოტაოდენი ხილი გაუგზავნათ, — ურბია ზანამ და, შერიკების ნიშნად, თვითონაც მიბრუნდა ბუბიასაკან.

— გაუგზავნათ, განა მე უარს ვაძბობ? განა იმბითვის არ მინდა, თუ-კი მბბბბ რამე? წინდსაც აღარა მიკლია-რა, ზირს გადაუქნი და ამბსაც გაუგზავნი ჩხმძხოს.

— გაუგზავნათ და წერილიც მივსწერთ. აი, ხლდაუე, რაღა სხვადლიათ გადაუდგათ. ადგე და ხაღდაკე ზბრკბი კაცი ვაძლები, კამძები, ბროწუელები, ხირი... სოვლიდა ზანა და თან უღლიონს უკაუენებდა აიუანსე, რომ თამბაქოს უფრული წამოუყარა.

ახლა-კი მთლად შერიკდენ. ბუბიამ იქავე ტახტზე და-ავლო წინდა, ზანამ უღლიონს ქისამი თავი ჩაუუდა და იქავე აიუნის ბომსე ჩამოჰკიდა. შუბღეკ ორივენი შკვიდენ ოთხში, რომ ბუბიას ხილი ჩაუწყო ზბრკბი, და ზანას-კი წერილი დაუწერა.

„ეს ზეზელას, ეს ჩხმძხოს, ესეც ზეზელას, ეს კიდევ ჩხმძხოს“... მოინძოდა ოთხიდან ბუბიას სძა.

„სე-მო, თვლის ჩი-ჩე-ბო, ჩემო სკე-ლო-სებო, გა-კო-ცებ“... სოვლიდა წერილში სიტუეებს ზანა.

— ჰო, ვბრე, ვბრე, გაკოცებო, ორივენი გაკოცებო-თქო, — უმბრებდა ბუბია შორიდან, რადგან უმბოდა, ზანას მისი კოცნაც არ დაჰვიწუებოდა წერილში.

— ვსწერავ, ვსწერავ, ადამიანო, რომ ბუბიაც გპოცნით მეთქი, სუ მამლეუენებ; ჰო, სად ვიყავ? „გაკო-ცებო მეცა და ბე-ბი-აც! განკებ ბუბიას კასაგონად გაბვრძელა უკანასკნელი სიტუეა ზანამ.

— კაბ-კაბ-კაბ! — მოინძა ამ დროს კიდევ გბრუდამ კაბ-კა-ქის სძა.

— შენ ზირს მქარი, კატკატო! — გაესმურა კიდობნადნ ბებია, უძლები ჩაუტა ჩემს ბუბუბებს, წინდები წაუღე ხსმისხოს! მისწერე, რომ წერილი ძაღვ მოიწერას, რომ კატკატო...

— ეჰჰ, შენც ერთი, სულ ერთიან გადაძრე: წინდებს გიკსაუნის კატკატო შეთქი, დაქსწერე. აბა, რა არის, თუ დიერთი გწამს: თუ ხილს აწურო, ხილი ჩააწუე, კატკატს რაღას ეძებსაიფები!

ზანას მართლაც ბებიას ღაზარბაძი წერილი შექმალა, გულ-მოსულმა დაავდო კალასი მაცოდანსე და გავიდა ბიუნსე, რომ ეღიონი გაემდრონა.

— ხა, ხა, ხა, ხა, ხა! — მოისმა ამ დროს ბიუნდის ზანას სიცილი და ტაძი. ჰაი, ეოხად, ჰაი, ეოხად! ხა, ხა, ხა, ხა, ხა!..

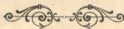
— რა ამბავია, აღმინაო, ქალაქიდან წერილი ხომ არავინ მოიტანა? — გაესმურა ბებია ვარუდ ზანას, რომელიც ძალსე იცინოდა და ტაძით-ტაძის სცემდა.

ბებია მზრკს თავი მიანება, გავიდა ბიუნსე და ზანას გაძევილ თითსე დაინახა მსხლის კენწეროსე ჩამოკიდებული ხსმისხოს წინდა, რომელიც წვდან ვარუდ ტასტსე დანტოვა.

— შენს ზირს მქარი, კატკატო... ხსმისხოს წინდა წაუღე... — აჯავრებდა ზანა ბებიას და თან ძაღვსე სიისითებდა.

— უი, უი, მქარი-კი არა, ცუცხლი და გენია მაცის ზირსა და თავს! — დაიწუწუნა ბებია და დაიკრა მუსლებსე ხელი.

— შენს ზირს მქარი, კატკატო, ხსმისხოს წინდა წაუღე... — აღარა სცსრებოდა ზანა და თან თითს უძევირდა ბებიას მსხლის კენწეროსე, სადაც კატკატს თვისგან გატაცებული ჩანამხოს წინდა კლანჭებში ეჭირა და სიმეხიდა ნისკარტით.

ბალო, კატა და მელია.

(ზღაპარი).

დასასრული.

ს ბაიუეში მურია ასე რომ იყუყუბდა, ხეობა რასევე ჯაჯრობის?.. მესობლიდანი კატუნია ხომ არ მოვიდოდა და იძის არ ებრძვის. უთუოდ ხეში ხსნახავდა მოვიდოდა... მესას რა უნდა მეს უსწავნიდისოს, რომ იძის აქ იბრის!..

სწორედ მურისა და მელისა ღაბა-რჯის დროს მოეხლოვდა მათ და მთა-

რისილას ვახურდა.

მელიერ გავუვირდა მათი დამკობრებ... მერე ქათმების წაყვანა რომ კავიანდა, ზირში ხერწყვი მოევიდა. — ერთი... ვსენი რადიანს აზირებენ, არიქა, მეს გავემხანავდე, თორემ ხიხიანს გემოს ვუდარ გავიკებ, ქათმებს სეღ იხინი დანსკამენო...

— ამხანავებო! მეს თქვენთან წმითვდა, თქვენი მძა და მკობბრი ვიქნები... თუ-კი მურია წავეს აქედან, მე უბისოდ რა გამძალებინებს! უწინამც დეე გამიქრება, რომ მე უბავი-სოდ ვიცავსელიო. . გვირეკით, თქვენი ჭირამე, მეს წმითვანეთ!

— კარგი, კარგი, დიცუნავ! — უთხრეს კატას, — მეს წა-მობი.

— იქ მინდურის თბუკები ბეურად, აქაურ თბუკებს უნდა
რო ეკმრიელი, — უთხრა ძელიამ, და, აბა, შენ იცა, როგორც
იქიოებს!

ამ ხაზრად დამეკობრდხენ ძელია, კატა და მღელი, ზირო-
ბა შეჭერეს და დაიფიცეს ერთმანეთის ერთგულებად:

— ზირი გუშუადეს და გამოერხიას ტოლ-ამხნაკებში,
ვისც ერთმანეთის უღაღატაისო, — სიქვა ძელიამ მარჯვენა ფე-
ხის მღელა აწვეით.

— სიკუდილი მოღაღატეს! — დაიუფა მღელმა.

— ნუღარ დაესწროს ეველიერს და ერბის ქელა მუდამ
ზირსედა მატრა მოკრული დღუსუდეს, ვისც ამხნაკებს უღაღა-
ტოს! — ამოიკნაჟდა ნახად ცაცუნამ და უღუამებესედა თათი
გადაისვა.

ამის შემდეგ, სხმივე მეკობარი მოექნადა სამკლავროდ.

მერე გადაეს სეჩამის კარი, გამოირეკეს ქათამები და გას-
წიეს ტუისაკებ.

კათუნებამ მოატანა, როდესაც ისინი ტუის ზირად მივი-
დხენ.

მელიამ მიიყვანა თავის სიბრძნის და უთხრა:

— აი, აქ იქნება ჩვენი ბინა: მე სიბრძნე დავიძინებ ჩემს ღვთაებთან. შენ, მურიად, აქ იქნები, სიბრძნე ზიროსი, და მე-ნის რისიანის სმით შეატყობინებ ჩვენს მტრებს, რომ ასედა არც ისეთი ბედობა ჩვენი დაბრუნება.

— შენ, ციცუნა, აგერ აიმა ჩვენი ბრძანები, იქ მოიხვეწე სუფთა ჭაბუკი და იქიდან ჩვენი მტრები კარგად დახვეწე, რომ არსადღებ მოგვებრუნენ...

— ქათმებიც, რა თქმა უნდა, აქ დარჩებიან მურიადთან... აბა, მურიად, შენ იცი, როგორც უნდა იქნება. მართალია, ეს საქმე შენი ხელობაა და ჩემი არაფერი გეხმარება, მაგრამ მანც უნდა გავაფრთხილო, რომ ტუის ქათმებთან არ გახვიო, თორემ გაიტყუებენ და სადმე გადაგვარებენ ჩვენს ქათმებს... მე-კი შევად ასედა ჩემის ღვთაების სანახავად და მერე საჭმლისათვის უნდა ვიზრუნო! ამით გაათავა თავისი გრძელი სიტყვა მელიამ და შეძრა სიბრძნე.

კატამ ჩვენივე ხიტებს დაუწყო ძებნა, მადლი მხარ-თებო-სედა წამოწვა და თვლებს დაიწყო, ქათმებს ტყეში დაიწვეს სეტყვით.

სადამო ხანსედა მეგობრები სანადიროდ წავიდნენ, შენ გ'ხიდავს მელია უკან დაბრუნდა, სხლის კარი დასაკეტი დაძრა, დაგვიტყვა და ამ სათბო დაეწვეითო.

— გუთუვად, ქათმებსაც მივხედავ, არსით წავიდნენო, — და-ვახლა მდღეს.

— ჰო, გენაცვალე, მეგობრო, მამ, მამ! უთუოდ მიხე-დავ...

მერე ქაქხით მივარდა მეგობრებთან და უახლო, რომ ქო-ხორბ ქათამი სითოდც გადაკარგულა, ბერი ვიქვამე, ფეხები მეტეინა სიბრძნით, მაგრამ ვერაფერი გავიგეო!..

— უთუოდ ის წვეული ტუის ქათმები წავიყვანდნენ თავის-თან! — დაუძრა ბოლოს მელიამ.

მურიას ძაღლიან ეწეინა ქიხორას დაკარგვა, მაგრამ რისი ოსამდა?..

ამის შემდეგ, დღეში თითო ქათამი აკლდებოდა.

მურიან ბეჭებს ეძებდა და ძაღლიან სწუხდა, მაგრამ ვერაფერს ათავსებდა.

ციცუნია-კი უღუპაძებში ჩაიცინებდა სოღმე და ხემად ერუტუნს მოჭეუებოდა.

ერთსელ, ხადირ ობიდგან რომ დაბრუნდა, მურიამ ხახვ სო რას ზირას დაბნეული ბუძბული.

ამ დროს სოროდგან ციცუნიაც გადმოჰრა.

— შენ, ციცუნია, სად ბრძანდებოდი, ან ეს ბუძბულები რა ამბავია? — ჰკითხა გაბრაწყებით ძაღლიან.

— არსად, გუნაცვალე, ხეხმა მეკობარმა ძელიამ დამიძახა, ბეჭეების ვაძახებ და, ვითავეა, მომიხმარე; იმას ვძველოდი.

— კი ძაღლიან კარგი, მაგრამ მაგ უღუპაძებსეფ რომ ბუძბულები გაქვს, კი რაღა არის?

— ესა? ჭოა... თუთიკის ბალიძებს ვაკეთებდიო და იმისი ბუძბული თუ გადაძელო!..

— თქვენ, კი, მიფრთხილდით, შენცა და ძელიაც, თორემ არიყს ცუდ დღეს დაგაყენებთ, — მზისხანეფ შეუტია ძაღლიან.

მაგრამ ისინი უწინდლებსაც არ აქცევდნენ ძაღლის ჯავრობას.

გაცივლიდნენ თუ არა სიღმე, გარჯ სესეფ ავიდოდა და იქიდან ათუღლიერებდა, რომ ძაღლი უცებ არ მობრუნებულა.

ძელია-კი დაერეოდა ქათამებს და ბრეს ადუნდა.

ერთდ-ერთი მამალი-ღა დარჩა. ის მამახე, (როცა ძელია მოახლოებდა მის დაჭერას) ხის კნწეროსეფ შეურინდებოდა და ამიტომ ვერაფერი დააკლეს.

ბოლოს, ძელიამ და კატამ თუითონ მურიას დაღუპვაც გადასწავიტეს.

— შუა ტყეში უძირო სევდა, — უთხრა ერთსელ კატას: — იქ მივიყვანოთ, და ორივემ უნებ იმ კლდეში გადაუ-
სხვითო.

სწორედ ასეც მოიქცნენ. მივიყვანეს მურია სევდის ზირზედ და ის-ის იყო უზირებდნენ გადასხვას, მაგრამ მურიამ ძაღვ ბეჭეტი ემძაკობა, სტაცა ძელიანს ზირი კუდი და დაითრია. იმდენი ჩეჩქა, ხემა ზნწია მკითხველო, კიდრე მე და შენ რი-
კუძველებოდი. ბოლოს სულიც გადაურთხობინა.

კატამ კი სესვდ ასტომით თაჟს უძველა.

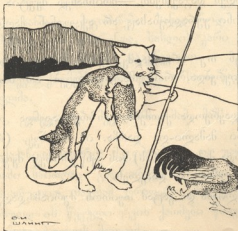
წამოიკიდა მკვდარი ძელია მურიამ სურვსედ, ის ერთი გადარხენილი მძაღვაც წინ გამოიკვდა და მივიდა ისევ ძველ ზატროხთან.

ზატროხმა რომ ხახა ძაღლი და თან მკვდარი ძელია, მა-
ღიან გაესარდა.

— მართლია, ქათმები დაჯვარე, მაგრამ ამ ძელიის ტყა-
ვი ბათი იმ ქათმების ფასი ღირსო, მძაღვის ზოუნაც ძლიერ
გაესარდა.

მას შემდეგ, ზატროხი მურიანს ძაღლიან კარგად ექცეოდა,
აღარც სცემდა და საჭმელსაც ბევრს აჭმევდა.

გიორგი.

ქართული
ენციკლოპედია

ჭკვიანი ძაღლი.

რომ ზეტარბ ქალაქში ასაღვასრდა ცოლქმართ ჭეაუდათ ძაღლი, სახელად ჭკპტორი, რომელიც ბკვირუებდა ეველას თავის ჭკუითა და მოსასრებით.

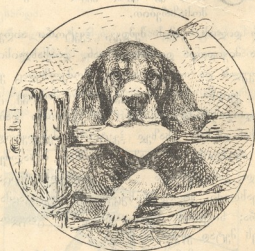
ყოველ დილას, ჭმის შუქდეკ, ჭკპტორი აიღებდა ზირში კაღბოს და მიუიღოდა დიასახლისთან. დიასახლისი ჩუდებდა კაღბოში ფულის და თან ქაღაღდს, რომელსედაც ეწურა, რამდენი უნდა ევიდნა ხორცი. ჭკპტორი მძძინეუ კაუდეგობდა გზას. კაუიღოდა რამდენიმე ხანი და ჭკპტორი დაბრუნებოდა ხორციით. ხან-და-ხან გზასეკ ჭკპტორს შესეღებოდა სახლის ზეტრონი, რომლის დანახვასეკ, ნიძნად მისაღებინა, ეუდს კააქნეკა და კანაგრძობდა გზას. ერთხელ, როცა ჭკპტორი მიუიდა საესბოში, ვილაც მოხუცებულმა დედაკაცმა უნაბედად ფეხი წაჭკრა; ნოქარმა შეუტია და კარში კაბაგოა ჭკპტორი. ჭკპტორს ეს მეტად ეწუინა.

— თუ ასეთი უსრდელები ხარო, — ფიქრობდა ჭკპტორი, ამას იქით თქვენთან აღარ მოუვლ და სხვაგან ვიეიდი ხორცს. მუარე დღეს, იმის მკვირად, რომ საესბოში მისულიყო ხეულებინაძებერ, ჭკპტორმა გასწია და სხვაგან იეიდა ხორცი. სახლში ეს არაუინ არ იცოდა; ასაღვასრდა დიასახლისს ეუცხოვა, რომ ამ ბოლო დროს ძაღლს მოქქინდა ხურდა მუტი

და უფრო ნაკლები ხორცი. სსხლის ჰატრონი ურთხედა და ხორცის გამოდგეულსა და ჭკობსა: „რად მიგხეუნი ახლა იაფ ხორცს და ნაკლებსია.“ ხორცის გამოდგეულმა უპასუხა: „ხორცი მე უოველთუის კარგი მძეს, მაგრამ თქვენი ძღლი ჩემთან აღარ მოდის, რადგან ჩემსმა სოქარმა აწეუნისა და ხორცს ახლა სსვგან ეიდულობსია“. სსხლის ჰატრონი მეტად გაბევირვა ძღლის ჭკუამ.

დ. ნაცვლიშვილი.

ქართული
ენის სკოლა

ი ლ ხ მ ბ მ

ბაღლი და გურაზა.

(იგავი).

აღლიმა მძღლა თაროხედ მურაბის ქი-
ლბს თვღლი მოჭურა. მურაბით ზირის
ხაგემრიელუმბ მღიერ მოუნდა და მღლ-
ვით ქილის კადმოლებ დახაზირა. თუითონ რომ ვერ სწუდე-
ბოდა, ჯოხი იმოკა და მით სჩქეს შეუღვა. იქამდის იწუღლა,
იქამდის იტანჯა, რომ ქილა თაროდან ძირს კადმოაგღო, და-
ამსხურია და მურაბა მთლად დაქცია.

დუღამ რომ ეს კაციკო, მიუიდა იქუ ატუსულს თავისს
ბაჰმუთან და ჯაჰრობა დაუწყო:

— აი, შე ქურდბცაღვა, შე ციმუიავ, მსუნავო, ღორ-მუ-
ცელავ, გუჰმადარო! დიღიდან სღამომდინ სულ აქა-იქ დაუ-
ცეცები და სასუნსავს დაუბებ, თითქო მძიურსა კკლავდენ და
არაფერს გაჭმევდენ! ამოღენა მურაბა რომ დავინთხევა, რა
ხასუნს გასცემ მამაშენს? სომ იცი—უცემელი ვერ კადურხები;
მითხარ, როგორ აავუარო, მასწავლე—რა უთხრა მამაშენს!

— ალაფელი, — მიუგო ცრემლ-მორეულმა ბაჰმუმა.

აღ. მირიანაშვილი.

მ რ თ ქ ლ ი.

საქართველოს
საბჭოთაო
საბჭოთაო

როა ჩივის დაღუპვისა. მისამსხურეს
შობაქს სამოვარი. უკ, რანხირად
ხუხუხებს და რანხირა ორთქლი
ამოდის! დედამ ჩიი ჩაჭვარა და მო-
უძვა კრახი, წუღლი ჩადის ხანხაი-

მი, ორთქლი ამოდის.

— დედა, ეს რა არის? ეს კვამლია? — კითხულობს ღუ-
ყანი.

— არა, ეს ორთქლია ცხელის წუღისა.

— მერე რა არის ორთქლი?

— იტყუე წუღლია, მხოლოდ როდესაც ცხელი ვადაცხუ-
ლებს, ორთქლიდ იქცევა, უკერე.

დედამ ბილა ცივი თუფში და დაიტრია ორთქლზე, რო-
მელიც ამოდიობა სამოვრიდებს. ძაღუ თუფსუ ვახნდა წუღლის
წვეთები. მთელი თუფში მესველდა.

— უკერე, — სთქვა დედამ, — ცივ თუფსზედ ხუხი ორთქლი
ისეუ წუღად გადაიქცა.

შობოვენ — ბატი სუფილი
ფრინველიაო, ძაგრამ თურ-
მე ბატსაც შეუძლიან შეი-
თვისოს სსვა-და-სსვა ცოდ-
ნა. მაგალითად, სახლვარ
კარედ ამ ხანად დიდ ქება-
დიდებაშია ერთი მემუსიკე

ბატი. გამოჩეჯუთ იგი ცირკებში ხალხის საჩუყებლად, მიიყუ-
ნენ ზიანისათან. ბატი მამინვე შეფრინდება სკამსე. მასწავ-
ლებელი ანიძნებს დწუების დროს და ბატიც უკრავს ნისკა-
რტის ზაკა-ზეკით კლავიძებზე რაიმე სიმღერას.

ეს კიდევ ცოტაა, მემუსიკე - ბატი ხინებულადაც არის
აღზრდილი. მაგალითად, დაწეულია მაგიდასე ადამიანივით
სმა-ჭამას.

მასწავლებელი მოიხვამს
მაგიდასთან გვერდით და გა-
ნათლებული ბატი მიირთმევს
თეუმიდან; თუ ვინიცაობაა გა-
ათვა და საჭმელი კიდევ უნ-
და, მამინ მაგიდასე მღვარ
ზარს დააწკარუენებს ნისკარ-
ტით.

აქ დახატულია მემუსიკე ბატი და იმის პატრონი - მასწავლებელი.

რ ე ბ უ ს ი.

ქართული
ენების ინსტიტუტი

ა ვ

ვ

ს ი ტ ყ

ჩ ე ვ ნ

ს ა ვ

ს ა

მე-20 №-ში მოთავსებულ შარადის აღსნა:

ბ უ ს ა რ ი.

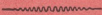
რედაქტორი: ნინო წაკაშიძე. გამომცემელი: თ. პ. ი. თუმანიშვილი.

„ნაკადული“-ს რედაქციაში

და

წერაკეთისვის სასოგადოების წიგნის მაღაზიაში
იყიდება შემდეგი წიგნები:

- 1) ზღაპრები ვილჰელმ და იაკობ გრიმისა. — ფასი. 30 კ.
- 2) ტომის თავგადასავალი. — თხზულება მარკ ტვენისა,
ფასი 50 კ.
- 3) რას გვიამბობს ოთახი, — თხზულება ავენარიუსი-
სა, ფასი 20 კ.
- 4) დასურათებული ასაწყობი ანბანი, — ფასი. 1 მ. — „
- 5) სკრუჯი და მარლდი, — საშობაო მოთხრობა ჩარლზ
დიკენსისა, ფასი. 25 კ.
- 6) დასურათებული საყმაწვილო მოთხრობები — ჰ. ჯ.
ანდერსენისა, ერ. სეტ. ტომპსონისა, გ. ინსაინი-
სა და რ. კიპლინგისა. ფასი 30 კ.
- 7) სამშობლო ბუნების სარკე, დასურათებული სა-
ყმაწვილო მოთხრობები, — ივანე ელიაშვილისა
ფასი. 30 კ.
- 8) ამხ. „ცისკრის“ გამოცემა: — ლევ ტოლსტოის მო-
თხრობები, ფასი 5 კ.
- 9) შობა, მოთხრობა გურიის ცხოვრებიდან, — ნინო
ნაკაშიძისა ფასი, 5 კ.

31 1489

გიორგიანური
ენციკლოპედია

მიიღება ხელის მოწერა

1911 წლის იანვრიდან 1912 წლის იანვრამდე
საქმასწავლლო სურათებიანი ჟურნალი

ნაკადული

წელიწადი მუშავდა

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემა:

24 წიგნი ჟურნალი „ნაკადუ-
ლი“ მცირე წლოვანთათვის **12** წიგნი ჟურნალი „ნაკადუ-
ლი“ მოზრდილთათვის.

გარდა ამისა 1911 წლის ხელის მომწერლებს საჩუქრად მიეცემა:

I. ლევ ტოლსტოის მოთხრობა: **ბავშვობა და სიყვარული**,
თარგმანი, ლევ ტოლსტოის სურათით და ბიოგრაფიით, — II. **„ჩაუღ
მოთხრობათა კრებული“**.

ჟურნალს ხელმძღვანელობას უწევს სტანკებოდ არჩეული სარედაქციო კომისია.

ფასი ჟურნალის: წლიურად ხუთი მანეთი. სასუკურად წლით სამა მან.
სამი თვით ერთი მან. და ათა შური.

სამზღვარ გარედ: წლიურად შვიდი მანეთი. სასუკურად წლით ოთხი მან.

მცირე წლოვანთათვის 24 წიგნი სამა მან. — მოზრდილთათვის 12
წიგნი სამა მან. — ხელის მოწერა შეიძლება წლიურად და სასუკური წლით,
ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილად.

სქელის მოწერა შეიძლება:

- 1) „ნაკადულის“ რედაქციაში, გოლოვინის პროსპ., ზუბალოვის სახ., № 8, ყოველ-ღღე 9 — 2 საათ., სამშაბათობით საღამოთიც.
- 2) წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზიაში, სასახლის ქუჩა, სახლი თავად-აზნაურობისა.

ნაკადულის რედაქცია სთხოვს სქელის მომწერთ:

ვისაც ჟურნალის ნომრები დააკლდება, მიმართონ აგენტს ანუ რედაქციას, არა უგვიანეს ერთის თვისა.

რედაქტორი **ნიკო ნაკაშიძე**
გამომცემელი **თავ. პ. ი. თუშანიშვილი**.